

УДК 347.65/.68:336.74:004

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.02.1.43>

ЦИФРОВІ АКТИВИ ЯК ОБ'ЄКТ СПАДКУВАННЯ: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА НАПРЯМКИ ЗАКОНОДАВЧОГО РОЗВИТКУ

Парасюк В.М.,

*кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри загальноправових дисциплін
Львівський державний університет внутрішніх справ
ORCID: 0000-0002-8195-7597*

Федьків І.А.,

*здобувач першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
Львівський державний університет внутрішніх справ
ORCID: 0009-0000-4537-4450*

Парасюк В.М., Федьків І.А. Цифрові активи як об'єкт спадкування: цивільно-правова характеристика та напрямки законодавчого розвитку.

У статті комплексно досліджено цифрові активи як новий об'єкт цивільних прав та окремий елемент спадкової маси в умовах розвитку цифрової економіки. Розкрито зміст і класифікацію цифрових активів, включаючи крипто валюту, токени, облікові записи онлайн-сервісів, цифрові гаманці, контентні бібліотеки, а також інші нематеріальні об'єкти, що існують у цифровій формі та мають економічну або немайнову цінність. Показано, що відсутність уніфікованого законодавчого визначення цифрових активів ускладнює їх правову кваліфікацію та включення до складу спадкового майна відповідно до норм цивільного законодавства України.

Проаналізовано особливості здійснення спадкування цифрових активів, зокрема питання доступу спадкоємців до криптовалютних гаманців, акаунтів у цифрових екосистемах, віртуальних інструментів і персональних кабінетів. Наголошено на проблемах ідентифікації таких активів, встановлення їх належності спадкодавцю, фіксації їх складу та вартості в нотаріальному процесі, а також дотримання вимог конфіденційності та персональних даних. Виокремлено ключові перепони практичного характеру: технічну неможливість відновлення доступу без ключів автентифікації, відсутність процедур взаємодії нотаріусів з цифровими платформами, неврегульованість статусу «цифрової спадкової інструкції» та волевиявлення спадкодавця щодо доступу до його цифрових облікових записів після смерті.

На основі порівняльного аналізу міжнародної практики визначено моделі правового регулювання цифрової спадщини та можливість їх імплементації в українське законодавство. Обґрунтовано необхідність удосконалення положень Цивільного кодексу України шляхом закріплення дефініції цифрових активів, встановлення спеціальних правил їх обліку та передачі у порядку спадкування, регламентації взаємодії з провайдерами цифрових послуг, а також упровадження механізмів доступу спадкоємців до цифрових сховищ за рішенням суду чи нотаріуса.

Запропоновано напрями законодавчого розвитку, спрямовані на формування цілісної системи правового регулювання цифрової спадщини, забезпечення охорони прав та законних інтересів спадкодавця і спадкоємців, підвищення юридичної визначеності та узгодження українського законодавства з міжнародними стандартами у сфері цифрової економіки.

Ключові слова: віртуальні активи, цифрові активи, цивільне право, криптовалюта, цифрова спадщина, цифровий заповіт.

Parasyuk V.M., Fedkiv I.A. Digital assets as an object of inheritance: civil law characteristics and directions of legislative development.

The article comprehensively studies digital assets as a new object of civil rights and a separate element of the inheritance mass in the conditions of the development of the digital economy. The content and classification of digital assets are disclosed, including crypto currency, tokens, online service accounts, digital wallets, content libraries, as well as other intangible objects that exist in digital form and have economic or non-property value. It is shown that the lack of a unified legislative definition of digital assets complicates their legal qualification and inclusion in the composition of hereditary property in accordance with the norms of civil legislation of Ukraine.

The peculiarities of the inheritance of digital assets are analyzed, in particular, the issue of heirs' access to cryptocurrency wallets, accounts in digital ecosystems, virtual tools and personal accounts. The problems of identifying such assets, establishing their belonging to the testator, fixing their composition and value in the notarial process, as well as compliance with confidentiality and personal data requirements are emphasized. Key practical obstacles are identified: the technical impossibility of restoring access without authentication keys, the lack of procedures for interaction between notaries and digital platforms, the lack of regulation of the status of the «digital inheritance instruction» and the testator's will regarding access to his digital accounts after death.

Based on a comparative analysis of international practice, models of legal regulation of digital inheritance and the possibility of their implementation in Ukrainian legislation are identified. The need to improve the provisions of the Civil Code of Ukraine by consolidating the definition of digital assets, establishing special rules for their accounting and transfer in the order of inheritance, regulating interaction with digital service providers, as well as introducing mechanisms for heirs' access to digital storage by decision of a court or notary is substantiated.

The directions of legislative development are proposed, aimed at forming a holistic system of legal regulation of digital heritage, ensuring the protection of the rights and legitimate interests of the testator and heirs, increasing legal certainty and harmonizing Ukrainian legislation with international standards in the field of digital economy.

Key words: virtual assets, digital assets, civil law, cryptocurrency, digital heritage, digital will.

Постановка проблеми. У сучасному світі стрімкий розвиток технологій не залишив осторонь питання успадкування цифрових активів, адже дедалі більше матеріальних та нематеріальних благ людини переноситься у цифровий світ. Досі ніхто не дає чіткого розуміння «цифровий актив» або «віртуальний актив», але загалом під ним розуміють будь-який актив, що існує у цифровій формі, має певну цінність і може бути об'єктом обміну, зберігання або інвестування через електронні засоби, тобто бути об'єктом цивільного обігу. До найпоширеніших цифрових активів можна віднести різноманітні файли, що зберігаються на комп'ютері, смартфоні чи іншому електронному носії, а також матеріали, які користувач розміщує у хмарних сховищах. Це також інформація та дані електронних акаунтів – від електронної пошти до профілів у різних онлайн-сервісах. Сюди належать і придбані цифрові продукти, такі як електронні книги, музика, програми чи інший цифровий контент. Важливою частиною цифрових активів є облікові записи в соціальних мережах із розміщеними там фото, відео та іншими матеріалами. Крім того, до цифрових активів відносять криптовалюти, наприклад **Bitcoin** чи **Ethereum**, а також різновиди цифрових токенів, серед яких і **NFT**, що засвідчують унікальні цифрові об'єкти. Також цифровими активами вважаються токенизовані цінні папери та електронні гроші центральних банків (CBDC), які є новим форматом державної цифрової валюти.

З все більшою появою цифрових активів виникають наступні питання. Як буде здійснюватися успадкування? Яким чином передати спадкоємцю його цифрову спадщину? Як урегулювати на законодавчому рівні спадщину цифрових та віртуальних активів?

У 2022-му Україна посіла третє місце у рейтингу прийняття криптовалюти населенням, за даними ресурсу Chainalysis, поступившись тільки В'єтнаму і Філіпінам. Також данні стверджують, що у 2022 році понад 6,5 мільйонів українців володіли криптовалютою [1]. Зважаючи на таку статистику в 2022 році Україна має потенціал стати одним зі світових криптохабів, що позитивно вплине на інвестиційний клімат держави, проте за відсутності якісного законодавчого забезпечення інноваційного ринку досягти поставлених цілей буде складно [2, с. 157].

Метою дослідження є комплексний цивільно-правовий аналіз цифрових активів як об'єкта спадкування, визначення їх правової природи та місця у системі об'єктів цивільних прав, а також формування науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення спадкового законодавства України в умовах цифровізації майнових відносин.

Стан опрацювання проблематики. Проблематика цифрових активів як об'єкта цивільних прав та їх спадкування перебуває на етапі активного формування як у вітчизняній, так і в зарубіжній правовій доктрині. Дослідження охоплюють питання правової природи цифрових активів, їх кваліфікації у системі об'єктів цивільних прав, а також особливості переходу таких активів у порядку спадкування.

У національній науці одним із перших комплексних досліджень безпосередньо проблем спадкування цифрових активів є праця М.О. Ларченка та О.О. Ткач «Юридичне оформлення процесу спадкування цифрових активів» (2024), у якій автори обґрунтовують необхідність нормативного визначення механізму доступу спадкоємців до цифрових облікових записів і криптоактивів, наголошуючи, що «відсутність спеціальної процедури створює істотні труднощі у реалізації спадкових прав» [3].

Безпосередньо питання спадкування криптовалют аналізує І.О. Дзера у статті «Спадкування криптовалют» (2025), де зазначає, що криптовалюта, попри відсутність матеріальної форми, має економічну цінність та може входити до складу спадщини як майнове право. Автор підкреслює, що ключовою проблемою є доведення належності активу спадкодавцю та забезпечення доступу до приватних ключів [4].

Проблему кваліфікації цифрових активів у системі об'єктів цивільних прав ґрунтовно досліджує Н.А. Федосенко у статті «Цифрові активи як об'єкт цивільних прав: спроба кваліфікації в умовах відсутності спеціального правового режиму» (2025). Авторка доводить, що цифрові активи доцільно розглядати як особливий різновид нематеріальних благ майнового характеру, що потребують спеціального законодавчого закріплення. Такий підхід має безпосереднє значення для вирішення питання їх спадкування [5].

М.З. Вовк у публікації «Особливості правового регулювання спадкування цифрових активів та інтелектуальної власності в умовах розвитку блокчейн-технологій» (2024) підкреслює, що розвиток блокчейн-технологій трансформує традиційні уявлення про об'єкти спадкування, а законодавство має враховувати технічні аспекти зберігання та передачі цифрових прав [6].

У зарубіжній доктрині питання модернізації спадкового права в умовах цифровізації ґрунтовно аналізуються у працях Danijel Klasiček та Paweł Sz wajdler.

Так, D. Klasiček (2023) розглядає спадкове право XXI століття крізь призму появи нових форм майна та цифрових активів, наголошуючи, що традиційні конструкції, сформовані для матеріальних об'єктів, потребують адаптації до реалій електронної комерції, криптоактивів і цифрової ідентичності. На його думку, збереження принципу універсального правонаступництва має поєднуватися з оновленням процедурних механізмів доступу спадкоємців до цифрових ресурсів [7].

У свою чергу, P. Sz wajdler (2023) акцентує увагу на необхідності формування цілісної системи «digital succession», оскільки цифрові активи через свою нематеріальність і технологічну специфіку не можуть ефективно регулюватися виключно традиційними нормами спадкового права. Автор обґрунтовує потребу у закріпленні принципів технологічної нейтральності, правової визначеності та обов'язку цифрових платформ сприяти реалізації спадкових прав [8].

Таким чином, аналіз наукових джерел свідчить, що хоча питання правової природи цифрових активів активно досліджується, проблематика їх спадкування залишається фрагментарно врегульованою та потребує комплексного міжгалузевого підходу. Особливо актуальним є формування узгодженої доктринальної моделі включення цифрових активів до складу спадщини та розроблення спеціальних законодавчих механізмів реалізації спадкових прав у цифровому середовищі.

Виклад основного матеріалу. Більшість сучасних людей одночасно існують у двох вимірах – фізичному і цифровому. При цьому кожен з нас з кожним днем все глибше занурюється у цифровий світ, де інформація зберігається у цифровому вигляді. При щоденному використанні різноманітних цифрових платформ, соцмереж, електронних фінансів у кожної людини виникає велика кількість так званих цифрових об'єктів. До них можна віднести не лише особисті чи бізнес-профілі в Інтернеті, а також: 1) бази даних; 2) фото; 3) відео; та інші матеріали; 4) цифрові активи, такі, наприклад, як криптовалюта. Все це після біологічної смерті людини перетворюється у коштовний актив – складову цифрової спадщини. Саме тому все більшої актуальності у цивільному законодавстві набуває тема цифрової спадщини, яка хвилює не лише науковців-правників, але й, в першу чергу, самих спадкодавців і спадкоємців, для яких вона може мати не лише духовну, але й матеріальну цінність [9].

В науковій літературі та засобах масової інформації вживається досить багато понять на позначення цифрових активів, зокрема «криптовалюта», «віртуальні активи», «цифрові валюти», «віртуальні валюти», «криптоактиви». Але конкретного визначення, що саме таке «цифрові активи» немає і тому слушною є думка, що концепт цифрового спадкування тільки-но формується.

У 2023 році до Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) була внесена доповнення у вигляді статті 179-1, внаслідок чого виникло нове поняття – «цифрова річ». Відповідно до закону, цифровою річчю є благо, що створюється та існує виключно у цифровому середовищі та має майнову цінність. Цифровою річчю є віртуальні активи, цифровий контент та інші блага, щодо яких застосовуються положення частини першої цієї статті [10].

Для вирішення питань пов'язаних з обігом віртуальних активів в Україні Верховною Радою України був прийнятий Закон України «Про віртуальні активи» від 17 лютого 2022 року № 2074-IX № 2074-IX, відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 1 цього Закону, віртуальний актив – нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі. Але опиратися на це визначення не варто, оскільки закон не набрав чинності [11].

Відсутність чітких визначень поняття «цифрових активів», ідентифікації майна як цифрового активу, правове регулювання цифрових активів законодавством, все це породжує значну проблему у сфері спадкування цифрової власності в українському законодавстві.

Але перш ніж перейти до спадкування цифрових активів, слід визначити, що ж входить до складу цифрової спадщини. Наприклад, Науковець Д. Класічек пропонує розрізнати цифрові активи у складі спадщини за проблемами, що виникають щодо їх спадкування, виділяючи такі категорії: 1) цифрові активи, що зберігаються на електронному пристрої або подібному носії, створені власником пристрою; 2) цифрові облікові записи та їхній вміст, що зберігається на серверах онлайн-платформ; 3) цифрові активи, придбані через онлайн-платформи; 4) криптовалюти. На його думку, цифрові активи, що належать до однієї категорії, можуть однаково розглядатися з точки зору спадкового права [8].

П. Швайдлер пропонує іншу класифікацію. Частково спираючись на поділи, запропоновані вищезгаданими авторами, класифікація вченої ґрунтується на «поведінці» цифрових активів. Відповідно, вона виділяє три групи цифрових активів: 1) цифрові активи, що за своєю природою подібні до речей – вони поведуться як об'єкти у фізичному світі. Хоча ними не можна володіти у традиційному сенсі, власник реалізує щодо них права, подібні до прав власності: може (в цифровому форматі) володіти, користуватися та розпоряджатися; 2) цифрові активи, що за своєю природою подібні до вимог – до них, передусім, належать криптовалюти; 3) цифрові активи, що мають інформаційний характер – ці активи мають переважно особистий характер і включають елементи (наприклад, акаунти в соціальних мережах, електронна пошта тощо), що безпосередньо пов'язані з особистістю померлого [9].

Поняття «спадкування цифрових активів» у ЦК України не конкретизовано. На сьогодні є лише загальне визначення поняття «спадкування» відповідно до ст. 1216 ЦК України, спадкування – це перехід прав і обов'язків від спадкодавця до спадкоємців. Проте загальні положення про спадкування, викладені в статтях 1216, 1217, 1218 ЦК України поширюються на цифрові активи [10]. Коли ми застосовуємо термін «цифрова спадщина», то нічого не змінюється в плані розуміння, що має відбуватися, тобто це також перехід прав та обов'язків від спадкодавця до спадкоємців, але він повинен відбутися з урахуванням того, що не тільки об'єкт спадкування знаходиться у цифровому середовищі, але й сам об'єкт є специфічним.

О. Калітенко зазначає, що спадкування цифрових активів передбачає кілька етапів. Першим кроком у цифровому спадкуванні є визначення складу цифрових активів – файлів, акаунтів, електронних документів, криптовалют – які підлягатимуть спадкуванню. Список є невичерпним, але має охоплювати ключові категорії. Другим етапом є аналіз законодавства країни, де проживає спадкодавець, щоб з'ясувати, чи дозволяє воно спадкування цифрових активів. Наступний етап – визначення волі спадкодавця: хто отримає доступ, що саме буде передано, які паролі та засоби захисту слід надати тощо. Також важливо обрати спеціалізовані сервіси для управління цифровою спадщиною – деякі платформи (наприклад, Apple) вже дозволяють призначити «цифрового спадкоємця» або автоматично видаляти дані після смерті [12, с. 41].

Для вирішення правових питань щодо цифрової спадщини в цивільному праві, потрібні відповідні зміни в ЦК України та в механізмі регулювання, що визначає права та обов'язки спадкоємців і враховує особливості спадкування окремих об'єктів, зокрема тих, що належать до цифрових.

З цього приводу слушною є думка О. Калітенко, що для уникнення правових проблем варто скласти окремий документ із чіткими вказівками щодо функціонування цифрової спадщини спадкодавця – так званий цифровий заповіт, який потрібно періодично переглядати та оновлювати, аби він залишався актуальним [12, с. 42]. Так званий цифровий заповіт, може включати вказівки щодо доступу до онлайн-акаунтів, цифрових активів, електронних документів та інших ресурсів. Він буде містити усю інформацію про місце зберігання паролів та інших засобів доступу до цифрових активів, що значно спрощує процес складання заповіту для спадкоємців. Отже цифровий заповіт може бути одним із засобів регулювання відносин у сфері спадщини.

Також щодо удосконалення цивільного законодавства, а також для усунення правової невизначеності та з урахуванням притаманних певним об'єктам спадкування особливостей в окремих статтях у кодексі закріплено правило спадкування земельної ділянки; право на одержання сум заробітної плати, пенсії, стипендії, аліментів, інших соціальних виплат, які належали спадкодавцеві; спадкування права на вклад у банку (фінансовій установі); на одержання страхових виплат (відшкодування); на відшкодування збитків, моральної шкоди, сплату неустойки, отримання компенсації тощо. Деякі вчені пропонують на основі аналогії закону внести зміни до ЦК України, доповнивши його статтю 1230-1 «Спадкування права на цифрові речі», що закріплювала б спеціальний порядок набуття у спадщину цифрових активів [7].

Необхідність удосконалення положень ЦК України у частині регулювання цифрових активів зумовлена трансформацією об'єктного складу цивільних правовідносин та розвитком цифрової економіки. Чинна редакція Кодексу не містить легальної дефініції цифрових активів, що породжує неоднозначність їх правової кваліфікації та ускладнює застосування норм спадкового права.

Відповідно до ст. 177 ЦК України об'єктами цивільних прав є речі, гроші, цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуг тощо. Однак цифрові активи прямо не згадуються серед таких об'єктів, що створює прогалину в їх нормативному закріпленні. Водночас спеціальне визначення віртуальних активів міститься у Законі України «Про віртуальні активи», проте зазначений акт не набрав чинності та не врегулює комплексно питання їх цивільно-правового режиму в контексті спадкування.

З огляду на це доцільним є доповнення ст. 177 ЦК України положенням про цифрові активи як самостійний різновид майна або майнових прав, що існують у цифровій формі та мають економічну цінність. Внести зміни до ст. 190 ЦК України («Майно») із уточненням, що до складу майна можуть входити цифрові активи, у тому числі віртуальні активи, криптоактиви, токени, цифрові права вимоги тощо.

Проблематика спадкування цифрових активів безпосередньо пов'язана зі змістом ст. 1218 ЦК України, яка визначає склад спадщини як сукупність прав та обов'язків, що належали спадкодавцю на момент відкриття спадщини. Формально цифрові активи можуть бути включені до складу спадщини як майнові права, однак відсутність спеціального регулювання порядку їх обліку та передачі фактично ускладнює реалізацію спадкових прав.

У цьому контексті обґрунтованим є: доповнення Книги шостої ЦК України («Спадкове право») окремою статтею (наприклад, ст. 1230-1 «Спадкування цифрових активів»), яка б: визначала цифрові активи як об'єкт спадкування; встановлювала обов'язок осіб, що забезпечують функціонування цифрових платформ або зберігання цифрових активів, надавати спадкоємцям доступ у порядку, передбаченому законом; передбачала можливість визначення спадкодавцем у заповіті порядку доступу до цифрових активів; врегулювала співвідношення права на приватність та прав спадкоємців.

Окремої уваги потребує питання обліку цифрових активів. На відміну від нерухомого майна або корпоративних прав, вони не завжди підлягають державній реєстрації, що ускладнює їх виявлення нотаріусом під час відкриття спадкової справи. Тому доцільним є законодавче передбачення можливості фіксації інформації про цифрові активи в межах спадкового реєстру або шляхом нотаріального засвідчення відповідних даних.

Висновок. Спадкування цифрових активів об'єктивно пов'язане з комплексом правових і технічних перешкод, зумовлених їх нематеріальною природою, децентралізованим способом обігу та технологічною залежністю від спеціальних засобів доступу (паролів, приватних ключів, облікових записів). Відсутність системного регулювання у ЦК України, фрагментарність нормативних приписів та неузгодженість термінології створюють ситуацію правової невизначеності, що негативно впливає на реалізацію принципу універсального правонаступництва та ускладнює ефективний захист прав спадкоємців.

Сучасний стан правового регулювання не забезпечує належного балансу між правом на приватність спадкодавця, інтересами спадкоємців та публічними інтересами у сфері обігу цифрових активів. Неврегульованими залишаються питання ідентифікації цифрових активів у складі спадщини, підтвердження належності їх спадкодавцю, визначення порядку доступу до цифрових ресурсів, а також співвідношення положень спадкового права з умовами користувацьких договорів цифрових платформ.

Вирішення зазначених проблем можливе лише за умови комплексного реформування цивільного законодавства, що передбачає: закріплення легальної дефініції цифрових активів та уточнення їх місця у системі об'єктів цивільних прав; встановлення спеціальних норм щодо порядку їх обліку та передачі у спадщину; формування самостійного правового інституту цифрової спадщини в межах книги шостої ЦК України; нормативне визнання цифрових заповітів і можливості вираження останньої волі в електронній формі із забезпеченням належних гарантій автентичності та захисту персональних даних.

Системний підхід до врегулювання цифрової спадщини має поєднувати доктринальні напрацювання, порівняльно-правовий аналіз та законодавчу ініціативу. Запровадження чітких, узгоджених і технологічно нейтральних правил сприятиме підвищенню рівня правової визначеності, забезпеченню стабільності цивільного обороту та запобіганню виникненню правового вакууму у сфері спадкування цифрових активів. У перспективі це дозволить адаптувати національну модель спадкового права до викликів цифрової трансформації суспільства та гарантувати належний рівень захисту майнових прав учасників цивільних правовідносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Пальчевський І. Як працює ринок криптовалют в Україні. URL: <https://finclub.net/ua/analytics/yak-pratsiue-rynok-kryptovaliut-v-ukraini.html>.

2. Ісаєв А.М. Місце віртуальних активів у системі об'єктів цивільних прав. Нетипові об'єкти: зб. ст. / за ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2022. С. 157–165.
3. Ларченко М.О., Ткач О.О. Юридичне оформлення процесу спадкування цифрових активів. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: Право, публічне управління та адміністрування*. 2024. № 13. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-13-01-08>. URL: <https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2024-13-01-08/2024-13-01-08>.
4. Дзера І.О. Спадкування криптовалюти. *Нове українське право*. 2025. Вип. 3. С.64-70. DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.3.8>. URL: <https://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/786/720>.
5. Федосенко Н.А. Цифрові активи як об'єкт цивільних прав: спроба кваліфікації в умовах відсутності спеціального правового режиму. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2025. Вип. 3 Ч. 1. С. 335-339. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.1.50>. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/06/52.pdf>.
6. Вовк М.З. Особливості правового регулювання спадкування цифрових активів та інтелектуальної власності в умовах розвитку блокчейн-технологій. *Академічні візії*. 2024. Вип. 35. С. 1-10. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13903131>. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1384/1271>.
7. Загоруй Л.М., Загоруй І.С. Цифрова спадщина: проблеми формування і перспективи. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2024. № 1(47). С. 71-80. DOI: <https://doi.org/10.33216/2218-5461/2024-47-1-71-82>. URL: <https://journals.snu.edu.ua/index.php/app/article/view/812/803>.
8. Klasiček, D. Inheritance Law in the Twenty-First Century: New Circumstances and Challenges. In: Gstrein, O.J., Fröhlich, M., van den Berg, C., Giegerich, T. (eds). *Modernising European Legal Education (MELE)*. Springer. 2023. Vol 10. P. 235–251 DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-40801-4_15. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-40801-4_15.
9. Szwajdler, P. Digital assets and inheritance law: How to create fundamental principles of digital succession system? *International Journal of Law and Information Technology*. 2023. Vol. 31. №2. P. 144–168. DOI: <https://doi.org/10.1093/ijlit/eaad014>. URL: <https://academic.oup.com/ijlit/article-abstract/31/2/144/7248529?redirectedFrom=fulltext>.
10. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
11. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 р. №2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20> (не набрав чинності).
12. Калітенко О. Саморегулювання в сфері цифрового спадкування: окремі аспекти. *Юридичний вісник*. 2023. № 4. С. 38–43. DOI <https://doi.org/10.32782/yuv.v4.2023.5>. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v4_2023/5.pdf.

Дата першого надходження рукопису до видання: 3.03.2026
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 20.03.2026
Дата публікації: 3.04.2026